

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 24. marts 2022
Sagsnummer: 2022-135

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022.

Rasmus Prehn

/

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2018/841 for så vidt angår anvendelsesområdet, forenkling af overholdelsesregler, fastsættelse af medlemsstaternes mål for 2030 og forpligtelse til kollektiv opnåelse af klimaneutralitet senest i 2035 i arealanvendelses-, skovbrugs- og landbrugssektoren og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 for så vidt angår forbedring af overvågning, rapportering, sporing af fremskridt og revision
- *Udveksling af synspunkter*
KOM (2021) 554

Side 2
2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Bæredygtige kulstofkredsløb
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM (2021) 800

Side 12
3. Markedssituationen for landbrugsvarer
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke

Side 19
4. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Sikring af fødevarerforsyningssikkerhed og styrkelse af fødevarerensystemernes modstandsdygtighed
- *Præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.*
KOM (2022) 133

Side 24

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 7. april 2022

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2018/841 for så vidt angår anvendelsesområdet, forenkling af overholdelsesregler, fastsættelse af medlemsstaternes mål for 2030 og forpligtelse til kollektiv opnåelse af klimaneutralitet senest i 2035 i arealanvendelses-, skovbrugs- og landbrugssektoren og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 for så vidt angår forbedring af overvågning, rapportering, sporing af fremskridt og revision

KOM (2021) 554

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. februar 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Europa-Kommissionen har den 14. juli 2021, som en del af 'Fit for 55'-pakken mhp. at udmønte EU's øgede 2030-klimamål, offentliggjort et forslag til ændring af LU-LUCF-forordningen samt governance-forordningen. For så vidt angår LULUCF-forordningen, foreslår Kommissionen ingen signifikante ændringer for perioden 2021-2025. Således skal medlemslandene fortsat sikre, at kulstofbalancen i jorder og skove i hvert medlemsland ikke forringes med forøget udslip af drivhusgasser til atmosfæren til følge. I perioden 2026-2030 skal hvert medlemsland opfylde årlige fastsatte mål, der bidrager til et styrket fælleseuropæisk nettooptagsmål i sektoren på 310 mio. ton CO₂e i 2030. Forslaget indeholder ændringer af regnskabsreglerne for drivhusgasemissioner og -optag i forbindelse med aktiviteter, der vedrører udledninger og optag fra jorder og skove (LULUCF), samt brugen af fleksibilitetsmekanismer med henblik på at opfylde nationale målsætninger. Fra 2031 foreslår Kommissionen, at udledninger og optag fra LULUCF-sektoren reguleres sammen med udledninger fra landbruget i en fælles landsektorsøjle. Landsektoren skal på EU-plan være klimaneutral fra 2035. I forslaget lægges endvidere op til ændring af governance-forordningen, så denne tilpasses revisionen af LULUCF-forordningen, herunder styrkede krav til monitorering og rapportering samt sporing af medlemslandenes arbejde mod målene. Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes at kunne medføre økonomiske konsekvenser. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 14. juli 2021 fremsat forslaget, KOM (2021) 554, om ændring af forordning (EU) 2018/841 og forordning (EU) 2018/1999. Forslaget er fremsendt til Rådet den 13. september 2021 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192(1) og behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Forslaget skal vedtages med kvalificeret flertal.

Forslaget er fremsat som en del af Europa-Kommissionens 'Fit for 55'-pakke, der skal bidrage til at realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. reduktioner i forhold til 1990-niveauet som fastlagt i den europæiske klimalov (forordning (EU) 2021/1119).

Det fremgår af den europæiske klimalov (forordning (EU) 2021/1119), at sektoren for arealanvendelse, ændring i arealanvendelse og skovbrug (LULUCF) maksimalt kan bidrage med et nettodrivhusgasoptag på op til 225 mio. ton CO₂e i 2030 med henblik på at opfylde denne målsætning. Det fremgår yderligere af den europæiske klimalov, at nettooptaget i LULUCF-sektoren i EU skal øges til over 300 mio. ton

CO₂e i 2030. I LULUCF-sektoren opgøres udledninger og optag fra en række arealkategorier, herunder fortrinsvis skov, agerjord, græsarealer, vådområder, bebyggede områder og høstede træprodukter.

Ud over nærværende forslag er der andre forslag i pakken, der også relaterer sig til LULUCF-forordningen, bl.a. ang. biomasse og bæredygtighedskrav i direktivet for vedvarende energi (KOM (2021) 557), i relation til fleksibilitetsmekanismer i byrdefordelingsaftalen (KOM (2021) 555) samt Kommissionens skovstrategi (KOM (2021) 572).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Ifølge Kommissionen er forslagets hovedformål at styrke bidraget fra LULUCF-sektoren til den samlede klimaindsats, herunder målsætningen om mindst 55 pct. reduktion i nettodrivhusgasudledninger i 2030 i forhold til 1990-niveauet samt målsætningen om klimaneutralitet i 2050. Dette er en forskel til tidligere, hvor EU's klimamål for 2030 ikke direkte har inkluderet udledninger og optag fra LULUCF-sektoren.

Ændring af forordning 2018/841 – LULUCF-forordningen

Forslaget sætter et EU-mål for nettodrivhusgasoptag i LULUCF-sektoren på 310 mio. tons CO₂e i 2030 samt en ambition om klimaneutralitet i landsektoren, forstået som de kombinerede udledninger og optag fra landbrug og LULUCF, i 2035. Den eksisterende forordning sætter et mål for 2030 om at kulstofbalancen i jorder og skove for EU samlet set ikke må forringes med drivhusgasudledninger til følge, hvilket ifølge Kommissionen svarer til et nettooptag i LULUCF-sektoren på 225 mio. ton CO₂e i 2030. Med klimaneutralitet i 2035 menes balance mellem optag og udledninger fra LULUCF- og landbrugssektoren samlet set. Forslaget har i øvrigt til formål at designe et retfærdigt, fleksibelt og integreret politisk rammeværktøj for landsektoren samt at simplificere regnskabsregler og forbedre monitorering og rapportering.

Forslaget lægger op til en fortsat separat regulering af LULUCF-sektoren frem til og med 2030. Perioden er opdelt i de to forpligtelsesperioder 2021-2025 og 2026-2030. I disse perioder omfattes CO₂-udledninger og -optag samt udledninger af metan (CH₄) og lattergas (N₂O) fra følgende arealkategorier: nyplantede arealer, ryddede arealer, forvaltede dyrkede arealer, forvaltede græsarealer, forvaltede skovarealer, samt, fra og med 2026, forvaltede vådområder. Fra 2031 udvides forordningen til også at inkludere drivhusgasudledninger fra landbrugssektoren, navnlig metan- og lattergasudledninger fra husdyrs fordøjelsesprocesser, håndtering af gødning i stald og lager samt kvælstofomsætning på marker. Landbrugets udledninger reguleres for nuværende med en reduktionsmålsætning for ikke-kvoteomfattede sektorer gennem byrdefordelingsaftalen (forordning 2018/842). Således vil hele landsektoren for første gang dækkes af ét klimapolitisk instrument fra 2031.

Første forpligtelsesperiode (2021-2025)

For perioden 2021-2025 lægges der ikke op til substantielle ændringer sammenlignet med den eksisterende forordning. Forordningen dækker således over de samme udledningskategorier, anvender de samme regnskabsregler, og fastholder de samme målsætninger for hver medlemsstat i første forpligtelsesperiode. Medlemsstaterne er således fortsat forpligtet til at sikre, at kulstofbalancen inden for de regnskabsførte kategorier af jorder og skove i hvert enkelt medlemsland ikke forringes, dvs. at den samlede sum af regnskabsførte drivhusgasudledninger fortsat ikke overstiger den samlede sum af regnskabsførte drivhusgasoptag i LULUCF-sektoren inden for perioden. Dette er den såkaldte "no-debitregel". Med regnskabsførte drivhusgasudledninger og -optag menes, at mængderne opgives relativt til

en baseline. Beregningsmetoden varierer afhængigt af arealkategorien. Formålet hermed er, at medlemslandenes LULUCF-regnskaber skal kunne vise, hvorvidt kulstofbalancen i jorder og skove forringes med forøgede udslip af drivhusgasser til atmosfæren til følge.

Såfremt "no-debit-reglen" ikke opfyldes kan medlemsstater fortsat gøre brug af de fleksibilitetsmekanismer, der er beskrevet i den eksisterende forordning. Navnlig kan medlemslande enten købe LULUCF-kreditter af andre medlemslande eller annullere de udledningsrettigheder, de er blevet tildelt i byrdefordelingsaftalen (forordning 2018/842). Dog kan medlemsstater ifølge forslaget ikke længere overføre kreditter fra overopfyldelse i første forpligtelsesperiode til målopfyldelse i anden forpligtelsesperiode. En del af medlemslandenes overopfyldelse for første forpligtelsesperiode, målt i ton CO_{2e}, allokeres imidlertid til en nyetableret fleksibilitets-mekanisme, som Kommissionen kan give medlemslande ret til at tilgå i anden forpligtelsesperiode.

Endelig har medlemsstater fortsat mulighed for i begrænset omfang, og under bestemte betingelser, at kompensere for regnskabsførte udledninger fra forvaltet skov. Danmark har i ændringsforslaget adgang til at kompensere en mængde på 0,05 mio. ton CO_{2e} i første forpligtelsesperiode, svarende til halvdelen af Danmarks adgang til compensation i den eksisterende forordning i perioden 2021-2030. Mængden i den eksisterende forordning er fastsat på baggrund af størrelsen på medlemslandenes historiske nettooptag i forvaltede skove, og er derfor relativt lille for Danmark, som har en lille skovsektor. Frankrig, som har den største adgang til compensation fra denne pulje, har til sammenligning adgang til at kompensere en mængde på 30,75 mio. ton CO_{2e} ifølge det nye forslag.

Anden forpligtelsesperiode (2026-2030)

For perioden 2026-2030 lægger forslaget op til ændringer i regnskabsregler, målsætninger for EU og medlemsstaterne, samt adgang til fleksibilitet.

For det første vil de ovenfor nævnte regnskabsregler, ifølge hvilke medlemsstaternes LULUCF-regnskaber opgøres relativt til forskellige baselines, ikke blive anvendt efter 2025. Det betyder bl.a., at bidrag fra forvaltet skov ikke længere vil blive målt i forhold til en aldersklasseafhængig referencelinje, ligesom der ikke regnskabsteknisk vil blive sondret mellem bidrag for skovrejsning og forvaltet skov. I stedet udtrykkes nationale målsætninger direkte som et loft for de rapporterede udledninger og optag for LULUCF-sektoren. Formålet hermed er at simplificere forordningen.

For det andet fastsættes et overordnet nettooptagsmål for EU på 310 mio. ton CO_{2e} i LULUCF-sektoren i 2030. Til sammenligning stod LULUCF-sektoren for et nettodrivhusgasoptag på 264 mio. tons CO_{2e} i 2018. Det europæiske nettooptagsmål bliver fordelt mellem medlemslandene som bindende nationale mål, baseret på landenes udledninger og optag i LULUCF-sektoren i 2016, 2017 og 2018 samt på landenes andele af EU's samlede dyrkede og forvaltede arealer. Danmark tildeles på baggrund heraf et mål for maksimal nettoudledning på 5,338 mio. ton CO_{2e} i 2030, jf. tabel 1. Dermed tildeles Danmark som ét af fire medlemslande et nettoudledningsmål, hvor de øvrige medlemslande tildeles et nettooptagsmål. Målet afspejler Danmarks relativt høje udledninger i LULUCF-sektoren. Ydermere fastsættes årlige mål for hvert enkelt medlemsland i perioden 2026-2029. Målene skal følge en lineær reduktionssti fra 2022, bestemt som de gennemsnitlige rapporterede udledninger og optag for årene 2021, 2022 og 2023, frem mod det på forhånd fastsatte 2030-mål (5,338 mio. ton CO_{2e} for Danmarks vedkommende). Det er derfor fremtidige udledningstal, der vil tjene som grundlag for fastsættelse af Danmarks årlige bindende reduktionsmål i perioden 2026-2029, hvorfor disse mål ikke kendes endnu.

Det bemærkes, at medlemslandenes historiske udledningstal for LULUCF-sektoren ofte og efter sædvanlig praksis genberegnes som følge af forbedringer i data og metode. Derfor lægges der op til, at Kom-

missionen i 2025 skal vedtage gennemførelsesretsakter i overensstemmelse med undersøgelsesproceduren, hvor afstemning sker med kvalificeret flertal. Disse gennemførelsesretsakter justerer og fastlægger både EU-optagsmålet for 2030 og medlemsstaternes mål på baggrund af de i 2025 senest tilgængelige data. Det bemærkes yderligere, at Kommissionen har lagt medlemslandenes drivhusgasrapportering fra 2020 til grund for fordelingen af 2030-målet, og at der siden er foretaget væsentlige ændringer i estimaterne for Danmarks optag og udledninger i LULUCF-sektoren som følge af metodeændringer. Såvel EU-optagsmålet for 2030 på 310 mio. ton CO₂e som Danmarks mål på 5,338 mio. ton CO₂e kan således blive justeret i 2025. Der indføres en straf for eventuel underopfyldelse af et årligt mål som opgjort efter brug af relevante fleksibilitetsmekanismer (se nedenfor). Ved underopfyldelse tillægges 8 pct. af underopfyldelsen i et år til medlemslandets mål i det efterfølgende år. Dette princip kendes fra de årlige nationale mål under byrdefordeling-saftalen.

Tabel 1: Oversigt over medlemslandenes mål for rapporterede nettoudledninger i 2030

Land	Mål for nettoudledning i LULUCF-sektoren i 2030 (mio. ton CO₂e)
Belgien	-1,352
Bulgarien	-9,718
Cypern	-0,352
Danmark	5,338
Estland	-2,545
Finland	-17,754
Frankrig	-34,046
Grækenland	-4,373
Irland	3,728
Italien	-35,758
Kroatien	-5,527
Letland	-0,644
Litauen	-4,633
Luxembourg	-0,403
Malta	0,002
Nederlandene	4,523
Polen	-38,098
Portugal	-1,358
Rumænien	-25,665
Slovakiet	-6,821
Slovenien	-0,146
Spanien	-43,635
Sverige	-47,321
Tjekkiet	-1,228
Tyskland	-30,840
Ungarn	-5,724
Østrig	-5,650
EU-27	-310,000

For det tredje ændres reglerne for adgang til fleksibilitet med henblik på at opfylde de nationale målsætninger. Der etableres en ny mekanisme, som giver medlemslandene adgang til, under nærmere bestemte betingelser, at kompensere for eventuel manglende målopfyldelse i perioden 2026-2030. Den samlede fleksibilitetspulje fastsættes til 178 mio. ton CO₂e samt en del af medlemslandenes samlede regnskabsførte overopfyldelse af ”no-debit-reglen” i første forpligtelsesperiode. Medlemslandene har adgang til at kompensere en mængde fra denne pulje svarende til halvdelen af landets adgang til kompensation for debets fra forvaltet skov i den eksisterende forordning i perioden 2021-2030. Danmark har adgang til at kompensere for en mængde på 0,05 mio. ton CO₂e fra denne pulje. Som noget nyt vil medlemsstater ifølge forslaget kunne kompensere for manglende målopfyldelse for hele LULUCF-sektoren, hvor mekanismen under den eksisterende forordning generelt kun tillader kompensation for regnskabsførte udledninger fra arealkategorien forvaltet skov. Dertil kommer, at medlemslandenes samlede adgang til kompensation for udledninger eller reducerede optag som følge af naturlige forstyrrelser, fx skovbrande, begrænses til den samlede mængde af ubrugt kompensation i denne pulje. Såfremt efterspørgslen på kompensation for naturlige forstyrrelser overstiger mængden af tilgængelig, ubrugt kompensation, foredeles kompensationen proportionelt mellem de relevante medlemslande.

Det bemærkes, at fleksibiliteten fra overopfyldelse i LULUCF-sektoren til målopfyldelse i de byrdefordelte sektorer foreslås tilpasset i overensstemmelse med den europæiske klimalov (forordning (EU) 2021/1119). Der henvises til grund- og nærhedsnotat om forslag til ændring af byrdefordelingsaftalen (KOM (2021) 555) for redegørelse herom.

Perioden efter 2030

I perioden fra 2031 lægges op til, at forordningens anvendelsesområde udvides til også at inkludere drivhusgasudledninger fra landbrugssektoren, hvorved der etableres en kombineret landsektorsøjle. Den reviderede forordning sætter en målsætning om, at der for EU samlet set skal opnås klimaneutralitet i den kombinerede land-sektor i senest 2035, og at sektoren derefter skal generere et nettooptag af driv-husgasser. Medlemslandene skal i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner, som rapporteres til Kommissionen i juni 2024 i overensstemmelsen med governance-forordningen (forordning 2018/1999), præsentere, hvordan de har til intention at bidrage til denne fælles forpligtelse. I lyset af de indsendte planer vil Kommissionen i slutningen af 2025 foreslå medlemslandenes individuelle mål samt fælleseuropæiske foranstaltninger for perioden efter 2030. De nationale mål efter 2030 vil fastsættes på baggrund af en ny konsekvensanalyse og et nyt lovforslag fra Kommissionen.

Fra 2036 og frem skal landsektoren generere yderligere nettooptag til at balancere udledninger i andre sektorer, som ikke eller kun vanskeligt kan reduceres yderligere. Dette skal bl.a. baseres på et robust regelsæt for certificering af CO₂-fjernelse, som varslet i Kommissionens meddelelse (KOM (2020) 98) om En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi fra 2020. Dette rammeværktøj kan tillade løbende integration af landsektoren med andre sektorer, der har udtømt mulighederne for yderligere reduktioner. Dermed søges incitamentet til at øge kulstofoptag i den kombinerede landsektorsøjle frem mod 2050 bevaret.

Ændring af forordning 2018/1999 - Governance-forordningen

Kommissionen lægger op til, at governance-forordningen (forordning 2018/1999) ændres sammen med LULUCF-forordningen, da den indeholder regler for overvågning og rapportering af drivhusgasudledninger og -optag samt for evaluering af medlemslandenes fremskridt for at nå målene i LULUCF-forordningen.

Governance-forordningen indeholder bestemmelser vedr. medlemsstaternes forpligtelser til at meddele Kommissionen integrerede nationale energi- og klimaplaner. Der lægges i ændringsforslaget op til, at

de nationale energi- og klimaplaner blandt sine hovedmålsætninger skal fastlægge medlemsstatens forpligtelser i henhold til den reviderede LULUCF-forordning, herunder nationale bidrag til forpligtelsen om klimaneutralitet i landsektoren i 2035 og nettonegative udledninger derefter. Yderligere giver ændringen Kommissionen mandat til at gennemføre en omfattende gennemgang af nationale opgørelsesdata i 2025 med henblik på at fastlægge medlemsstaternes nationale årlige mål i perioden 2026-2030, jf. ovenfor. Endvidere sættes højere minimumskrav til de anvendte metoder for overvågning og rapportering af drivhusgasudledninger og -optag i LULUCF-sektoren.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på udveksling af synspunkter. Formandskabet ønsker en drøftelse af landbrugsaspekterne af forslaget.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Forslaget behandles af Parlamentets Udvalg om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer (ENVI) med Udvalget for Landbrug og Landdistrikter (AGRI) som associeret udvalg på enkelte elementer af forslaget. Der foreligger et udkast til betænkning, hvori der bl.a. lægges op til et yderligere fælleseuropæisk nettooptagsmål på 490 Mt CO₂ i 2030, ingen etablering af en landsektorsøjle, men derimod et separat nettooptagsmål for landbruget, samt øget sanktion for manglende målopfyldelse. ENVI-udvalget forventes at behandle udtalelsen i april 2022, og Parlamentet forventes at stemme om sin udtalelse medio 2022.

Nærhedsprincippet

For overholdelse af nærhedsprincippet henviser Kommissionen til, at den eksisterende LULUCF-forordning er gældende EU-lovgivning, der gælder for perioden 2021-2030. En ændring af den eksisterende forordning i overensstemmelse med målsætningerne i forslaget kan dermed kun åbnes gennem et ændringsforslag fra Kommissionen på EU-niveau. Kommissionen henviser yderligere til, at klimaforandringer er et grænseoverskridende problem, hvorfor en koordineret indsats er nødvendig på EU-niveau eller, hvor det er muligt, på globalt niveau.

Regeringen vurderer, at nærhedsprincippet er overholdt, idet klimaforandringer er et grænseoverskridende problem, hvor regulering på EU-niveau har klare fordele frem for selvstændig regulering i de enkelte medlemslande. Regeringen finder desuden, at ændring af den eksisterende LULUCF-forordning kun kan ske på initiativ af Kommissionen gennem et ændringsforslag.

Gældende dansk ret

Den gældende LULUCF-forordning er ikke implementeret i dansk lovgivning.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre statsfinansielle konsekvenser, herunder bl.a. gennem det danske bidrag til EU-budgettet. Omfanget af de statsfinansielle konsekvenser afhænger af, hvilke instrumenter der bringes i anvendelse til at indfri reduktionsforpligtelsen nationalt og i EU, samt den generelle

økonomiske og teknologiske udvikling. Dertil også til forbedring af opgørelserne og administration heraf. Det vil desuden afhænge af, hvordan nye forpligtelser og instrumenter indføres over perioden.

Det bemærkes, at de foreslåede ændringer af LULUCF-opgørelses- og regnskabs-reglerne fra 2026 vil have konsekvenser for Danmarks mulighed for at anvende LULUCF-kreditter som fleksibilitet til at indfri den nationale reduktionsforpligtelse i byrdefordelingsaftalen. Der skal foretages en nærmere analyse heraf, før det er muligt at foretage en vurdering af de statsfinansielle konsekvenser.

Det er forbundet med væsentlig usikkerhed at foretage omkostningsskøn af såvel potentielt yderligere nationale reduktionstiltag og anvendelse af fleksibilitetsmekanismer. Regeringen er i gang med at analysere forslaget nærmere, herunder de potentielle statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke umiddelbart at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, da forpligtelsen påhviler medlemslande og ikke pålægger virksomheder administrative byrder eller lettelser, eller i øvrigt pålægger erhvervslivet forpligtelser. Regeringen er i gang med at analysere forslaget nærmere, herunder de potentielle erhvervsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre samfundsøkonomiske konsekvenser. Dette vil afhænge af, hvordan nye forpligtelser, mål og instrumenter indføres over perioden samt den generelle økonomiske og teknologiske udvikling. Regeringen er i gang med at analysere forslaget nærmere, herunder de potentielle samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes at have positive klimamæssige konsekvenser samt konsekvenser for miljøbeskyttelsesniveauet i EU, idet forslaget overordnet set må antages at øge medlemsstaternes indsats for at sikre, at kulstofbalancen i jord og skov forbedres og bidrager til EU's opjusterede klimamål i 2030 på mindst 55 pct. reduktion i drivhusgasudledningerne i forhold til 1990-niveauet. Ligeledes forventes forslaget at bidrage til opfyldelsen af Parisaftalens målsætninger og FN's verdensmål. Regeringen er i gang med at analysere forslaget nærmere, herunder andre konsekvenser for Danmark.

Høring

Sagen er i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og har været i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik, EU-Miljøspecialudvalget og §2-udvalget (landbrug), hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

Danmarks Naturfredningsforening (DN) ser positivt på, at man opgiver "no debit systemet". DN så helst, at man helt opgav fleksibilitetsmekanismen. DN hilser et selvstændigt kvantitativt EU mål for nettooptag velkommen og bifalder, at dette mål omsættes til nationale mål baseret på det enkelte lands forudsætninger. DN bemærker dog, at målet (310 Mt CO₂e) kun bringer os tilbage til, hvor vi var for ti år siden, og ser i stedet, at målet burde være minimum 600 Mt CO₂e. DN hilser det også velkommen, at der indføres en konsekvens, hvis landene ikke lever op til de fastsatte mål, men finder det alt for sent, at den påtænkte rente på 8% på uopfyldte mål er gældende fra 2031. DN fremhæver, at revisionen af LULUCF-forordningen er en oplagt chance for at mitiggere både klima- og biodiversitetskrisen, og at ændringer i incitamenter for både skovbrug og landbrug kan have både positive og negative konsekvenser for natur og biodiversitet, hvorfor den reviderede udgave bør have for øje og nøje beskrive synergier og konsekvenser, både positive og negative, i forhold til EU's mål omkring naturgenoprettelse og mål for biodiversitet.

Dansk Erhverv (DE) finder det afgørende, at man fra dansk side bakker op om de højere ambitioner med LULUCF-forordningen, da fælles EU-regler som udgangspunkt er et entydigt gode for danske virksomheder. DE bakker grundlæggende op om lovforslaget for revision af LULUCF-forordningen og fremhæver forslaget forståelse for den komplekse udfordring, som landbruget og LULUCF-sektoren står over for ift. at skulle bidrage til de nødvendige CO₂-reduktioner og i balance til biodiversitet. DE fremhæver, at der er brug for bedre certificeringsordninger og kontrol, der sikrer, at de biologiske råmaterialer høstes bæredygtigt for at beskytte biodiversiteten. DE mener, at overvejelser om, hvorvidt landbruget skal ind under fællesregulering i LULUCF-forordningen er fornuftige, da arealanvendelsen fra landbruget i flere medlemslande, herunder Danmark, udgør relativt store arealer, og derfor har et stort potentiale for opbremsning af CO₂-emissioner samt oplagring i jorden. Der kan også være synergier, hvis alle biologiske arealanvendelser underlægges LULUCF-reguleringen. DE fremhæver ligeledes vigtigheden af, at alle sektorer, der har potentialer for at bidrage til CO₂-reduktioner, bidrager til EU-målsætningen. DE er meget enig i, at der er brug for langt mere viden, hvis LU-LUCF-reguleringen og, at medlemsstater skal udvikle kortlægninger med "geo-data", der præcist fortæller, hvor indsats har de største potentialer for både at begrænse CO₂-emissioner fra arealanvendelser, men også for at opbygge et kul-stoflagrer. Her anser DE forslaget overvejelser om at indlemme vådområder i LULUCF-forordningen for fornuftig.

Dansk Industri (DI) finder det for så vidt udmærket, at areal- og skovanvendelse direkte indgår i realisering af klimamålet, da det kan bidrage til at målrette anvendelsen af arealerne og se naturindsatser i en klimakontekst. DI fremhæver udfordringer, som udsving i vejret, som kan give udsving i den klimamanko, der måtte være. DI fremhæver, at forslaget henvisning til de eksisterende fleksibilitetsmekanismer kræver en overvejelse om anvendelse på dansk grund, såfremt situationen skulle opstå. DI fremhæver, at det kan have konsekvenser for den danske klimaindsats, at Kommission som noget nyt foreslår at indføre bindende nationale mål, og opfordrer i den sammenhæng regeringen til at få afdækket mulige konsekvenser, herunder forslaget om at anvende 2016-2018 som basisår. Dette gælder også Kommissionens forslag om klimaneutralitet ift. primærproduktionen af biomasse og øvrige klimagasser end CO₂ fra landbruget, herunder samspillet med det såkaldte "kaskade-princip" for anvendelse af biomasse og den danske adgang til et marked for bæredygtig biomasse, herunder sammenhængen til direktivet for vedvarende energi.

Dansk Skovforening (DS) mener, at Danmark i LULUCF-forslaget bør stille sig kritisk over for, at man i beregningen af Danmarks LULUCF-mål ikke tager højde for aldersklassedynamikker i eksisterende skove, idet målsætningen for 2030 baseres på gennemsnittet for udledninger og optager i årene 2016-2018. Udledninger og optag fra skove er meget følsom over for udviklingen i skovressourcen med skæv aldersklassefordeling sådan som den danske. I den sammenhæng fremhæves, at Danmark har brugt mange kræfter på at udarbejde retvisende skovreferenceniveauer (Forest Reference Level; FRL), der netop fanger Danmarks skæve aldersklassefordeling. Videre mener DS, at Danmark bør stille sig kritisk over for om remote sensing (Copernicus) giver valide data, hvis ikke dette sker uden sammenkobling med data fra felten, da der er sket fejlfortolkninger af satellitbilleder vedr. skovarealets udvikling i EU. DS mener, at Danmark i LULUCF-forslaget bør stille sig kritisk over for, hvordan det at spare på skovressourcen nu (forlænget omdrifts-tid) harmonerer med et øget behov for vedmasse tilvækst og udnyttelse af skov efter 2030 for at skabe "negative udledninger" i en kombineret LULUCF og non-CO₂ landbrugs-kategori, da det på den baggrund kan det blive vanskeligt for Danmark kontinuert og i stadig stigende omfang at levere CO₂-optag og lagring i skov til at dække vore kommende forpligtigelser. Videre påpeger DS, at en del af Harvested Wood Product-puljen ikke tæller med i Danmarks drivhusgasregnskab, idet en betydelig del af træprodukterne eksporteres. Derudover mener DS, at Danmark bør efterlyse incitamenter/analyser/handlinger i det reviderede LULUCF-forslag, der giver incitament/råderum til at øge vedmasseproduktion og forskningsindsatsen.

Landbrug & Fødevarer mener, at fødevarerektoren står med nogle helt særlige udfordringer for biologiske processer, der ikke som sådan kan omstilles, da alternativernes klimaneutralitet er usikre. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at klimaneutralitetsmålet for den fælles landsektor i 2035 primært skal indfris gennem arealer og skovbrug. Reduktionsmålene bør baseres på Kommissionens konsekvensvurdering. Landbrug & Fødevarer ser positivt på forslaget om at samle arbejdet med CO₂-emissioner i LULUCF-sektoren med ikke CO₂-emissioner i landbrugssektoren. Landbrug & Fødevarer har løbende selv arbejdet for en ny landsektorsøjle for alle EU-lande – der dækker både skov, arealer og landbrug – til erstatning af den nuværende byrdefordelingsaftale. Ifølge Landbrug & Fødevarer er det vigtigt, at data, afrapportering og monitorering af LULUCF emissioner og optag forbedres i EU. Landbrug & Fødevarer foreslår, at Kommissionen udsteder nationale guidelines om afrapportering, verificering og monitorering af data, og at der oprettes et europæisk observatorium, hvor nationale data kan overvåges. Landbrug & Fødevarer arbejder desuden for, at der etableres et fælles markedsbaseret certificeringssystem for kulstoflagring inden for den nye landsektor, der kan operere parallelt med EU-finansiering og finansiering af private aktører. L&F mener ikke at man skal skærpe optagemålet fra 310 til 490 mio. tons CO₂ i 2030, eller have et separat optagemål for landbruget, som betænkningen fra Miljøudvalget i Europa-Parlamentet ligger op til. Landbrug & Fødevarer fremhæver, at fleksibilitetsmekanismerne har stor betydning og bør fortsætte med at eksistere, så Danmark har mulighed for at opfylde endnu mere i den ikke-kvotebelagte sektor mod 2030 gennem den kvotebelagte sektor og LULUCF.

Rådet for Grøn Omstilling (RGO) noterer sig med tilfredshed, at revisionen indebærer et fremtidigt mål for dræn i LULUCF-sektoren på EU-niveau, der byrdefordeles til medlemslandene, samt at opfyldelsen af dette mål baseres på opgørelse af reelle emissioner og dræn i sektoren, frem for et bogføringsresultat på baggrund af historisk reference. RGO mener dog, at målet på -310 Mt CO₂e i 2030 er alt for uambitiøst. RGO mener, at det er vigtigt at medlemslandene retter fokus mod LU-LUCF-sektoren og øger indsatsen for at sikre reelle dræn betydeligt, og ønsker at nye mål træder i kraft i 2024 frem for 2026. RGO fremhæver, at det er positivt, at der lægges 8% rente på et uopfyldt mål, som en form for straf, hvis ikke medlemslande lever op til de satte mål, men mener, at dette burde ske allerede for 2026-målet, således at straffen for manglende målopfyldelse implementeres når denne er konstateret. Herudover ønsker RGO ikke den foreslåede fleksibilitet mellem LULUCF-sektoren og byrdefordelingsaftalen og mener, at der bør være ambitiøse mål for at reducere landbrugets klimapåvirkning, og at muligheden for at anvende dele af overskydende dræn i forhold til målsætningen i LULUCF-sektoren til at dække manglende målopfyldelse i byrdefordelingsaftalen på nuværende tidspunkt vil dæmpe disse incitament. Ligeledes er RGO kritiske over for de øvrige fleksibiliteter, der vedrører LULUCF-sektoren. RGO fremhæver, at det derfor ikke bør være muligt at ombytte/handle med LULUCF kreditter i den fossile sektor eller ikke ved handel mellem lande. RGO mener, at man bør udskyde beslutningen om en AFOLU-sektor til det bliver tydeligere, hvordan tiltag i henholdsvis LULUCF-sektoren og landbrugssektoren udvikler sig på baggrund af eksisterende og op-kommende politikker, herunder Carbon Farming Initiative og relaterede certificeringsmekanismer. RGO ønsker, at der i reglerne for LULUCF tilføjes betingelser om at tilgodese biodiversitet, f.eks. ifm. rejsning og drift af skove. Det påpeges dog positivt, at der inkluderes afrapportering på biodiversitet i LULUCF-afrapporteringen.

Verdens Skove (VS) mener ikke, at et højere samlet mål for kulstofoptag i LU-LUCF-sektoren svarende til op til 310 mio. ton CO₂e er et ambitiøst nok mål, da flere undersøgelser viser, at EU's kulstofpuljer i land og skov har potentiale til at optage over 600 mio. ton CO₂e. VS finder det til gengæld positivt, at ansvaret for at opnå dette mål vil blive delt ud på medlemsstaterne, og at der som en form for straf lægges 8% rente på det uopfyldte mål. Dog mener VS, at denne rente er for lav, og for sent, at den ikke gælder før 2026. VS finder det positivt, at nuværende skovreferenceniveau afskaffes, da det for både civilsamfundsorganisationer og medlemslandene været en uigennemskuelig opgørelsesmetode. VS fremhæver, at det er vigtigt, at den nye regnemetode er mere simpel og transparent end de nuværende skovreferenceniveauer, der har umuliggjort offentlig forståelse og indsigt. VS mener at fleksibilitet og

kompensering fra landsektoren bør undgås. VS finder det positivt, at det ikke længere vil være muligt at "banke" de udledte reduktioner eller optag og overføre dem til efterfølgende år, samt at den eksisterende fleksibilitetsmekanisme halveres mellem 2021-2025. Dertil finder VS det ligeledes positivt, at der efter 2026 sættes et lavere loft for, hvad der må overføres via en fleksibilitetsmekanisme -178 mio. ton CO₂e. VS finder det dog stadig foruroligende, at det skabte "overskud" i optag og reducerede udledninger kan lægges ind i en fælles fleksibilitetsmekanisme, der kan fordeles mellem alle medlemslande mellem 2026-2030. VS mener, at ved skabelsen af en AFOLU-sektor åbnes der op for muligheden for at "skjule" landbrugets udledning i skovenes optag og fritager dermed landbruget fra at skabe reelle reduktioner. VS så hellere at EU adskilte opgørelsen af forskellige arealanvendelser og opgjorde skovene for sig, vådområder, landbrug etc. for sig. VS finder det umiddelbart meget positivt, at der inkluderes afrapportering på biodiversitet i LULUCF-afrapporteringen. VS mener, at det er vigtigt, at Carbon Storage Products skal være præcist og reelt, således at kun produkter, der inkluderer, der reelt fungerer som et kulstof-lager.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Drøftelserne af forslaget fortsættes under det franske formandskab, men bærer fortsat præg af, at de fleste medlemsstater ikke har fastlagt en position til forslaget. Generelt har flere medlemsstater givet udtryk for en positiv holdning over for den øgede ambition i LULUCF-sektoren. Dog har flere givet udtryk for utilfredshed med og udtrykt bekymring over de nationalt tildelte 2030-mål. På spørgsmålet om etablering af en landsektor fra 2031 er medlemsstaterne på nuværende tidspunkt delt. For de skeptiske synes det særligt at være målet om klimaneutralitet i land-sektoren i 2035, der vækker bekymring.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Europa-Kommissionens 'Fit for 55'-pakke velkommen. Regeringen ønsker en ambitiøs og omkostningseffektiv klimaindsats i EU, der kan realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. reduktioner i forhold til 1990-niveauet samt drive den grønne omstilling både i Danmark og hele EU mod klimaneutralitet i senest 2050.

Regeringen finder det positivt, at forslaget lægger op til et øget nettooptag af drivhusgasser i LULUCF-sektoren samt etableringen af en særskilt landsektorsøjle, som tillader integreret regulering af udledninger og optag i landbrugs- og LULUCF-sektoren fra 2031, da, der dermed kan skabes en mere fair og omkostningseffektiv omstilling af landsektoren i EU. Regeringen finder det videre positivt, at forslaget sideløbende lægger op til at styrke kravene til rapportering af udledninger og optag fra skove og jorder.

Regeringen er i gang med at analysere forslaget, herunder de potentielle økonomiske konsekvenser for Danmark, med henblik på nærmere stillingtagen.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 3. marts 2022 forud for rådsmødet (miljø) den 17. marts 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. februar 2022.

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. oktober 2021 og 16. december 2021 til orientering. Grund- og nærhedsnotat er oversendt den 8. september 2021.

2. **Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Bæredygtige kulstofkredsløb** **KOM (2021) 800**

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Europa-Kommissionen har den 15. december 2021 offentliggjort en meddelelse om bæredygtige kulstofkredsløb. Meddelelsen skal påbegynde en proces for øget kulstofoptag fra atmosfæren frem mod 2030 samt føre til refleksion over yderligere integration af kulstofoptag i EU's lovgivning efter 2030 og frem mod 2050. Meddelelsen indeholder information om det ventede forslag om et certificeringssystem for optag, der er planlagt til at blive præsenteret i slutningen af 2022. Meddelelsen medfører i sig selv ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser. I det omfang meddelelsen udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre øget konsekvenser. Forslaget om certifikationssystemet behandles selvstændigt, når det fremsættes. Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 15. december 2021 en meddelelse om bæredygtige kulstofkredsløb, KOM (2021) 800. Meddelelsen sætter en retning for arbejdet med at sikre kulstofoptag gennem naturlige og teknologiske løsninger, herunder i lyset af målsætningen om klimaneutralitet i 2050. Meddelelsen er over-sendt til Rådet i dansk sprogversion d. 24. januar 2022.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse fastslår, at den europæiske klimalov kræver, at drivhusgasudledninger og -optag er balanceret inden for EU senest i 2050 med det formål at opnå nettonegative emissioner derefter. For at nå disse mål skal der etableres bæredygtige og klimamæssigt robuste kulstofkredsløb gennem tre indsatsområder.

For det første fastslår meddelelsen, at det er nødvendigt med en drastisk reduktion af afhængigheden af kulstof. Kommissionens langsigtede analyse indikerer, at for at være klimaneutral skal det nuværende forbrug af fossil kulstofenergi i EU's endelige energiforbrug reduceres med 95 pct.

For det andet er det nødvendigt at anvende kulstof fra affald, bæredygtige kilder til biomasse eller direkte fra atmosfæren i stedet for fossilt kulstof i sektorer, der uundgåeligt vil forblive kulstofafhængige. Den cirkulære økonomi og de bæredygtige bio-økonomiske sektorer kan løse dette og bør fremme teknologiske løsninger til kulstoffangst og -anvendelse (CCU) og produktionen af bæredygtige syntetiske brændstoffer eller andre ikke-fossilbaserede kulstofprodukter.

For det tredje fremhæver Kommissionen, at det er nødvendigt at opskalere kulstofoptagsløsninger, der opfanger CO₂ fra atmosfæren og lagrer det på lang sigt, enten gennem naturlige løsninger¹ i økosystemer

¹ Eksempler på naturlige løsninger er fx optag i skove og jorder.

samt 'carbon farming'²-løsninger eller i andre lagringsformer gennem teknologiske løsninger. Udviklingen og implementeringen af løsninger til fjernelse af kulstof i stor skala er uundværlig for klimaneutralitet og kræver betydelig målrettet støtte i det næste årti.

Kommissionen påpeger, at etableringen af bæredygtige kulstofkredsløb i EU's økonomi og økosystemer er en langsigtet bestræbelse, der kræver en koordineret indsats nu. Denne meddelelse fokuserer på de kortsigtede tiltag. Der er fokus på dels at opskalere carbon farming som en forretningsmodel, der tilskynder praksisser, som øger bindingen af kulstof i naturlige økosystemer, dels til at fremme en ny industriel værdikæde for bæredygtig fangst, genanvendelse, transport og lagring af kulstof. Disse tiltag vil bidrage til EU's klimaindsats, enten ved at reducere drivhusgasemissioner eller ved at fjerne kulstof fra atmosfæren og bane vejen for den videre politik for negative emissioner med klare fordele for EU's ambition om at vende biodiversitetstab.

Meddelelsen fremhæver, at et grundlæggende skridt til at gøre dette muligt er ved at indføre en lovgivningsramme for en klar og gennemsigtig identifikation af de aktiviteter, der utvetydigt fjerner kulstof fra atmosfæren og kan reducere den atmosfæriske CO₂-koncentration. Kommissionen vil derfor udvikle en EU-lovgivningsramme for certificering af kulstofoptag fra både naturlige økosystemer og industrielle løsninger, baseret på robuste regnskabsregler. Hertil fremhæves, at med et perspektiv i retning af klimaneutralitet i 2050 bør denne meddelelse derfor også starte en refleksion over den yderligere integration af kulstofoptag i EU's lovgivning efter 2030, under hensyntagen til de videnskabeligt validerede metoder.

Carbon farming

Kommissionen definerer 'carbon farming' som grønne forretningsmodeller, der belønner landforvaltere for at ændre forvaltningspraksis med øget kulstoflagring eller reduceret kulstofudledninger til følge. Af eksempler nævnes skovrejsning, skovlandbrug, udtag af kulstofrige lavbundsjord, efterafgrøder og braklægning af jorder. Det økonomiske incitament kan komme fra offentlige eller private kilder og kan belønne landforvaltere for enten at udøve en bestemt forvaltningspraksis eller for den kvantificerede klimaeffekt.

Meddelelsen fremhæver, at jordforvaltning og bioøkonomien er afgørende for at opnå bæredygtige kulstofkredsløb. I meddelelsen nævnes konkrete tiltag til, hvordan man bedre kan belønne jordforvaltere for at reducere emissioner og øge optag baseret på en troværdig forretningsmodel med høj miljømæssig integritet. EU-midler og nationale offentlige midler kan betydeligt aflaste de finansielle omkostninger og risici for jordforvaltere, der er forbundet med carbon farming. Meddelelsen fremhæver bl.a., at finansiering under den fælles landbrugspolitik (CAP) kan være med til at give jordforvaltere forbedret viden gennem målrettede rådgivnings-, data- og overvågningstjenester. Konkret opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at fremme carbon farming i de nationale CAP-planer, herunder i form af eco-schemes og ordninger under søjle II (støtte til strukturtilpasning).

I meddelelsen fremhæves, at Kommissionen i forslaget til revision af LULUCF-forordningen har sat et fælleseuropæisk optagsmål på 310 mio. ton CO₂e/år i 2030. I dag er EU's samlede nettooptag i LULUCF-sektoren ca. 268 mio. ton CO₂e/år. Forslaget etablerer dog ikke direkte incitament for jordforvaltere til at øge kulstofoptag og beskytte lagrene, hvorfor der er behov for at fremme carbon farming, som denne meddelelse skal bidrage til.

² Udtrykket 'carbon farming' bruges i dette notat. På dansk bliver 'carbon farming' også kaldt 'kulstofbindende dyrkning'.

Meddelelsen fremhæver derudover, at Kommissionen har til hensigt at nedsætte en ekspertgruppe for carbon farming, hvor medlemsstaternes myndigheder og interessenter kan dele deres erfaringer med henblik på at udveksle og etablere bedste praksis for carbon farming, især med hensyn til at forbedre kvaliteten af carbon farming-kreditter og MRV-metoder. Meddelelsen fremhæver behovet for ensretning og standardisering af metoderne for monitorering, rapportering og verificering (MRV) af effekten af carbon farming-tiltag, så markedet er gennemsigtigt, og den miljømæssige integritet af tiltag, der promoveres som carbon farming, sikres.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at integrere carbon farming i deres forslag til nationale strategiske planer for den fælles landbrugspolitik, som vil være på plads i 2023. Den offentlige finansiering vil supplere den private finansiering, der kan komme fra indtægterne genereret gennem salg af frivillige kulstofkreditter til fx virksomheder, som lover en klimaneutral forsyningskæde til sine kunder og investorer.

Industriel fangst, anvendelse og lagring af kulstof

I meddelelsen fremhæves det, at med den nødvendige, drastiske reduktion i brugen af fossilt kulstof, bliver EU's økonomi nødt til at opfange CO₂ og bruge det som råmateriale til produktion af brændstof, kemikalier og materialer, der stadig kræver kulstof. Samtidig påpeges det, at biobaserede produkter og bygninger kan bidrage til kulstoflagring. For at fremme dette vil Kommissionen bl.a. udvikle metoder med henblik på at anerkende kulstoflagring i EU's produktregulering, herunder bl.a. byggevevareforordningen og initiativet om bæredygtige produkter. Industrielle løsninger, der lagrer CO₂ på lang sigt, kan generere kulstofoptag, når CO₂ opsamles fra atmosfæren.

For at kickstarte og opskalere industriel fangst har Kommissionen som ambition, at al CO₂ som fanges, transporteres, bruges og lagres af industri skal rapporteres og regnskabsføres med hensyn til dets fossile, biogene eller atmosfæriske oprindelse.

Innovationsfonden, der er etableret i regi af EU's kvotehandelssystem, som er et af verdens største finansieringsprogrammer for innovative lavemissionsteknologier, vil støtte virksomheder til at investere i kulstofbrugs- og fangsteknologier og derved styrke europæisk lederskab. Kommissionen nævner desuden, at kvotehandelsdirektivets art. 24a giver mulighed for at udstede (gratis-)kvoter til medlemsstatsforvaltede projekter, der reducerer drivhusgasemissioner, som ikke er omfattet af EU's kvotehandelssystem. Kommissionen refererer til, at man i svar³ til Europa-Parlamentet tidligere har fremført, at dette fx kan omfatte CCS-projekter på biomasse med klar og verificerbar reduktionseffekt. For fuldt ud at realisere potentialet i den nye kulstofindustri skal et transportnetværk forbinde CO₂-kilderne med CO₂-lagringspladser og produktionssteder, der forbruger CO₂. Kommissionen vil undersøge de grænseoverskridende behov for udbygning af CO₂-infrastruktur og fortsætte med at yde finansiering gennem Connecting Europe Facility (CEF).

En lovgivningsmæssig ramme for certificering af kulstoffjernelse

Kommissionen ønsker, at der skal lægges stor vægt på kvaliteten og troværdigheden af kulstoffjernelse i landsektoren såvel som i industrisektorer. Med henblik på at øge tilliden til forretningsmodeller, der baserer sig herpå, vil Kommissionen udvikle en ny ramme for certificering af kulstoffjernelse i 2022, understøttet af en konsekvensanalyse og en åben offentlig høring. Meddelelsen nævner, at en certificeringsmekanisme vil give mere klarhed om kvaliteten af kulstoffjernelser og sikre deres miljømæssige integritet. Det vil afhjælpe manglen på standardisering af eksisterende rammer og bidrage til lige vilkår.

³ Spørgsmålsreference: E-1622/2009.

Udkast til rådskonklusioner

Som opfølgning på Kommissionens meddelelse om bæredygtige kulstofkredsløb har det franske formandskab fremlagt et udkast til rådskonklusioner. Rådskonklusionerne støtter meddelelsens ambition om at styrke det frivillige incitament hos landforvaltere til at anvende løsninger, som bidrager til at bevare og øge EU's kulstofpulje. Det skal bl.a. ske ved at udvide mulighederne for privat og offentlig finansiering. Konklusionerne bakker i den forbindelse op om at betragte kulstofbindende dyrkning som en ny frivillig og grøn forretningsmodel, der skal give en yderligere indtægtskilde som belønning til jordforvaltere, der igangsætter klimavenlige tiltag. Dette må dog ikke påvirke arealanvendelsen negativt f.eks. i form af at gøre arealerne mindre økonomisk tilgængelige for landbrugere eller føre til en signifikant reduktion af produktionen på arealerne. Der bør også tages hensyn til natur, biodiversitet og miljø.

Rådskonklusionerne understreger, at der er behov for en styrket, målrettet information og rådgivning, herunder inden for rammerne af eksisterende politikker og programmer med henblik på at vidensdele, uddanne og oplyse om kulstofbindende dyrkning. Rådskonklusionerne opfordrer i øvrigt Kommissionen til, i samarbejde med medlemsstaterne, at udbygge listen over eksempler på kulstofbindende praksisser og understreger vigtigheden af, at der tages hensyn til regionale klima- og miljømæssige forskelle på tværs af medlemsstaterne.

Rådskonklusionerne støtter Kommissionens forslag om at udvikle en robust lovgivningsramme for certificering af kulstofoptag baseret på standardiserede og validerede videnskabelige metoder på europæisk plan til overvågning, rapportering og verifikation af kulstofoptag. I den forbindelse understreges det, at kriterierne 'gennemsigtighed', 'additionalitet' og 'varighed' bør prioriteres højt for at sikre lovgivningsrammens troværdighed. Rammen for certificering bør desuden være simpel og bør ikke forårsage en uforholdsmæssig stor administrativ byrde for medlemslandene.

Rådskonklusionerne understreger også, at lovgivningsrammen for certificeringen bør gennemføres i fuld overensstemmelse med andre EU-politikker og deres mål. Der bør tages højde for, at lovgivningsrammen ikke fører til kulstoflækage, dobbelttælling eller underminering af fødevarerikkerheden. Lovgivningsrammen bør desuden tage højde for eksisterende klimainitiativer og politikker igangsat i medlemslandene.

Endeligt opfordres Kommissionen til at undersøge, hvorvidt lovgivningsrammen også kan inkludere og certificere andre drivhusgasudledninger såsom metan og lattergas.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for gældende dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete lovgivningsmæssige initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke i sig selv at berøre forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller have andre konsekvenser.

Høring

Sagen er sendt i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og har tidligere været i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik samt §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg, hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

CONCITO (CON) finder det positivt, at arbejdet sættes i gang, og at EU får et system til verificering af negative udledninger. Videre finder CON det positivt, at der er fokus på at undgå dobbelttælling af CO₂-anvendelse, men mener, at det bør klarlægges, i hvilken grad carbon farming og lagring af CO₂ i produkter bidrager til permanente reduktioner. CON mener, at Danmark skal arbejde for en klar og afgrænset definition af negative udledninger, hvor det sikres, at kun permanent lagring af CO₂ opgøres som negative udledninger. CON finder det afgørende, at en definition af negative udledninger bør opfylde fire kriterier: (1) CO₂ fjernes fysisk fra atmosfæren, (2) CO₂ lagres permanent, (3) alle udslip i hele værdikæden for negative emissioner inkluderes i balancen, (4) den totale mængde CO₂, der fjernes fra atmosfæren er højere end CO₂-udslip i atmosfæren. CON mener, at der frem for certifikater bør arbejdes hen mod en CO₂e-afgift, hvor de enkelte landbrugere vil kunne få 'rabat', hvis vedkommende reducerer sine udledninger opgjort i et bedriftsregnskab.

Dansk Fjernvarme (DF) støtter overordnet meddelelsen om bæredygtige kulstofcykluser. DF har to kommentarer. For det første finder DF, at det er væsentligt, at certificeringen og reguleringen af optag anerkender og tager højde for forskellen i den klimamæssige effekt af værdikæder for CCS og CCU baseret på hhv. fossile CO₂-kilder og biogene/atmosfæriske CO₂-kilder. For det andet finder DF det uklart, om målet om fjernelse af 5 mio. ton CO₂ årligt fra atmosfæren på side 17 i meddelelsen er tænkt som et mål for Direct Air Capture (DAC) alene, eller om det også inkluderer BECCS. Såfremt det også inkluderer BECCS, er det DF's opfattelse, at målet er for lavt og bør hæves, idet mængden på 5 mio. ton CO₂e svarer til potentialet fra DF's medlemmer alene.

Danske Maritime (DM) støtter som helhed op om de mange konkrete tiltag og en hurtig og effektiv implementering af disse. DM ønsker at benytte lejligheden til at analysere de samlede emissioner fra alle processer og energiomdannelser i kulstoffets samlede kredsløb, da dette er væsentligt, når forskellige alternative brændstoffer skal sammenlignes. DM foreslår, at der udvikles anerkendte internationale ISO-standarder som underliggende og beskrivende for praktisk anvendelse af reguleringen, da dette er vigtigt for industrien, herunder for at sikre et level playing field ved fortolkning og overholdelse af reguleringen. DM gør opmærksom på, at ift. brændstoffer til skibe er det ikke tilstrækkeligt at se på drivhusgasemissionerne fra skibet alene. Her mener DM, at en holistisk tilgang er vigtig, således at emissionerne ved udvinding, fremstilling, transport, brug og efterbehandling f.eks. røggasrensning, CO₂-opsamling o.a. skal afvejes.

Landbrug & Fødevarer ser positivt på, at Kommissionen har præsenteret en retning for kulstoflagring ved at sammentænke naturlige og industrielle løsninger i nye forretningsmodeller og bakker generelt op

om en mere ambitiøs klimapolitik i EU. Landbrug & Fødevarer mener, at man både europæisk og nationalt bør fokusere på en omkostningseffektiv omstilling med fokus på vækst og beskæftigelse. Landbrug & Fødevarer finder definitionen af carbon farming for restriktiv og med et for ensidigt fokus på ekstensive landbrugspraksisser. Landbrug & Fødevarer mener, at listen med eksempler på carbon farming-praksisser bør udvides til også at indeholde intensive landbrugspraksisser. Landbrug & Fødevarer støtter det franske formandskabs udkast til rådskonklusioner, hvor Kommissionen opfordres til at undersøge, hvorvidt lovgivningsrammen også kan udvides til at rumme certificering af andre landbrugspraksisser og drivhusgasudledninger som metan og lattergas. Landbrug & Fødevarer finder det meget interessant, at Kommissionen har ideer om en understøttelse af det eksisterende private CO₂-kreditmarked og en mulig etablering af et nyt marked for CO₂-kreditter, bygget op om de CO₂-gevinster landmænd bidrager til. Videre finder Landbrug & Fødevarer det positivt, at der etableres en ekspertgruppe i Kommissionen bestående af nationale eksperter. Landbrug & Fødevarer er positive omkring, at sektoren kan være med til at levere bæredygtig biomasse til byggematerialer, og mener, at det er afgørende, at sektoren godskrives for dette bidrag i relation til LULUCF-optagsmålene. L&F ser positivt på, at CO₂-optag i biokul fra pyrolyse er medtaget som et virkemiddel. Landbrug & Fødevarer ser frem til præsentation af forslaget om certificering af kulstofoptag og finder det afgørende at skabe klarhed og ens spilleregler i relation til europæisk kulstofoptag.

Rådet for Grøn Omstilling (RGO) finder det positivt, at der fokuseres på at øge opbygningen af kulstof i landbrugsjord og på landbrugets arealer i øvrigt. RGO er positive overfor, at bedriftsforvaltere kan belønnes for at øge klimaindsatsen, ud over hvad der kræves i landbrugsreguleringen, f.eks. gennem offentlige støtteordninger. RGO har dog nogle forbehold i det omfang, at en del af denne belønning på længere sigt kommer fra et certificeret marked. RGO mener ikke, at kulstofkreditter bør kunne anvendes som offset for reduktioner, der er krævet af anden regulering, og dermed undergraver de helt essentielle reduktionsindsatser i alle brancher og sektorer. RGO ser et stort potentiale i at erstatte CO₂-belastende byggematerialer som beton, tegl og stål med biologiske.

Økologisk Landsforening (ØL) finder det positivt, at Kommissionen fremhæver, at EU's landbrugsstøtte kan bruges til betaling af landmænd, der driver carbon farming. ØL finder det vigtigt, at der sker en omlægning af EU's landbrugsstøtte fra støtte til fødevarereproduktion til betaling af fælles goder. ØL fraråder, at CAP'en kan suppleres med indtægter fra salg af certifikater. ØL mener, at der skal være et overskud fra lagring i jord før, at det er muligt at nå neutralitet i landbrugssektoren, samtidigt med, at der sælges certifikater fra carbon farming. Videre mener ØL, at salg af certifikater kræver mere viden, en ny præcis opgørelse, samt nyt overvågnings-, kontrol-, sanktions- og erstatningssystem end betaling for kulstofpositiv adfærd via landbrugsstøtten. ØL mener, at betaling til landmanden for at lagre kulstof i jorden principielt burde være en midlertidig løsning indtil, der ude i fremtiden er sket en generel omstilling af landbruget.

Ørsted (ØR) finder det væsentligt, at reguleringen af bæredygtige kulstofcyklusser bidrager til reduktion af fossile CO₂-emissioner. ØR mener, at bæredygtige, biogene CO₂-kilder spiller en central rolle på vejen mod klimaneutralitet gennem både CCU og CCS. Samtidig vurderer ØR, at bæredygtig CO₂ bliver en knap ressource i fremtiden, i takt med at anvendelsen af fossile brændsler skal udfases. ØR vurderer, at der kan være specifikke situationer, hvor CCS af CO₂ fra fossile kilder kan være nødvendigt, og CCU fra fossile kilder kan forsvares på kort sigt. ØR finder det dog altafgørende, at definitionen af 'unavoidable' begrænses mest muligt, og der ikke er indirekte incitament til at opretholde produktionen. ØR finder det positivt, at blue carbon er indtænkt allerede nu, og mener, at yderligere fokus bør være på, hvordan storskala projekter implementeres i Europa.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der synes generelt at være forståelse blandt medlemsstaterne om nødvendigheden af en retning for CO₂-optags rolle på kort og lang sigt. Der forventes at være opbakning blandt medlemsstaterne til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse om bæredygtige kulstofkredsløb velkommen. Regeringen ønsker en ambitiøs og omkostningseffektiv klimaindsats i EU, der kan realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. reduktioner i forhold til 1990-niveauet samt drive den grønne omstilling i både Danmark og hele EU mod klimaneutralitet i senest 2050.

Regeringen støtter, at Kommissionen ønsker, at der udvikles en robust og transparent lovgivningsramme for certificering af CO₂-optag, og at der skal ske en større integration af CO₂-optag fra teknologiske og naturbaserede løsninger i EU's klimapolitik for på den måde at tilskynde til udviklingen og udbredelsen.

Regeringen lægger vægt på, at lovgivningsrammen baseres på standardiserede og validerede videnskabelige metoder til overvågning, rapportering og verifikation af CO₂-optag. Regeringen understreger også vigtigheden af, at der tages hensyn til regionale klima- og miljømæssige forskelle på tværs af medlemsstaterne, samt at 'additionalitet' og 'varighed' af tiltagenes klimaeffekter sikres af hensyn til lovgivningsrammens troværdighed.

Regeringen ser gerne at mulighederne for at inkludere metan og lattergas i lovgivningsrammen undersøges, da disse udgør størstedelen af landbrugets drivhusgasudledninger.

Regeringen finder det vigtigt, at lovgivningsrammen for certificering ikke kun inkluderer CO₂-optag, men også kommer til at inkludere reduktioner af hensyn til planlagte danske udledningsreducerende tiltag. Regeringen finder det ligeledes positivt, at der lægges op til, at biobaserede materialer og materialer baseret på indfanget kulstof (CCU) både skal erstatte fossilt kulstof og fungere som kulstoflagring, hvilket bl.a. vil blive fremmet gennem EU's produktregulering.

Regeringen ser gerne, at negative udledningsteknologier inkluderes i kvotehandelssystemet for effektivt at skabe økonomiske incitamenter for implementering og videreudvikling af teknologier. Dertil mener regeringen, at certificering af CO₂-optag yderligere kan være udgangspunktet for nye ordninger, der øger incitamenterne til optag og lagring af CO₂ for landmænd og skovejere. Certificeringsrammen bør dog gerne ses i sammenhæng med de overordnede målsætninger for reduktion af drivhusgasudledninger både nationalt og i EU.

I relation til meddelelsen lægger regeringen stor vægt på, at EU's landbrugspolitik i øget omfang kan understøtte EU-målsætninger i forhold til klima gennem målrettede tiltag. Regeringen lægger desuden stor vægt på at kunne anvende landbrugsbudgettet til væsentlige frivillige og obligatoriske indsatser på klimaområdet. Herunder at landbrugsstøtte kan anvendes til at understøtte medlemsstaternes indsatser i forhold til centrale EU-regler som eventuelle EU-krav til reduktion af drivhusgasudledninger.

Regeringen kan støtte udkastet til rådskonklusioner.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat om meddelelsen til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. Markedssituationen for landbrugsvarer KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Markedssituationen er generelt forbedret efter covid-19 pandemien i 2020 i vidt omfang påvirkede markedssituationen for de væsentligste landbrugsprodukter i EU. Visse markeder har i 2021 været påvirket af Brexit og faldende eksport. Svinesektoren har været præget af lave priser på grund af især dårlig afsætning til Kina. Ruslands invasion af Ukraine forventes desuden at påvirke markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes cirka hvert kvartal i Rådet (landbrug og fiskeri). Det franske formandskab har meddelt, at markedssituationen vil blive drøftet på alle rådsmøder (landbrug og fiskeri) under det franske formandskab i første halvår af 2022.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

For mælk og mejeriprodukter var covid-19 pandemien især i 2020 en udfordring for markedet. Pandemien og de omfattende begrænsninger af bevægelsesfriheden, der blev indført i medlemsstaterne, medførte et fald i efterspørgslen efter visse produkter i mælke- og mejerisektoren. Afregningsprisen til producenterne blev kun marginalt påvirket af prisfaldene.

Siden da har markedssituationen generelt set været i markant bedring, hvor mælkeprisen i januar 2022 lå på 41,8 cent/kg, hvilket historisk er en høj pris. Til sammenligning var den i august 2020 på 33,01 cent/kg. Uge 9 2022 ligger prisen på skummetmælkspulver på 372 euro/100 kg. Det er 56 pct. over prisen samme tid i 2021, og smørprisen ligger på 598 euro/100 kg. Det er 57 pct. over prisen samme tid i 2021. Den gunstige markedssituation skyldes faldende mælkeindvejning i EU. I kalenderåret 2021 faldt EU's mælkeindvejning med 0,3 pct. Også globalt stagnerer produktionen. Hertil kommer god efterspørgsel på verdensmarkedet.

Markedssituationen for svinekød

EU's marked for svinekød kom forholdsvis stabilt gennem følgerne af Covid-19 pandemien. Ikke desto mindre var priserne faldende, men fra et meget højt udgangspunkt i 2019 og de første måneder af 2020. I starten af 2021 sås en væsentlig forbedring, hvilket blev afløst af en kraftig forværring i anden halvdel af 2021. Prisniveauet for EU er således for uge 9 i 2022 på 149,3 euro/100 kg stadigt under gennemsnittet for årene 2016-21. Det er dog udtryk for en stigning på 12,6 pct. i forhold til for en måned siden. Noteringen i Danmark lå i uge 10 i 2020 på 14,30 kr./kg. Den danske notering faldt også løbende og lå i

uge 38-45 i 2020 stabilt på 10,30 kr./kg. I uge 11 i 2021 steg prisen til 10,50 kr./kg. I juni 2021 lå prisen på 11,90 kr./kg. Fra oktober 2021 frem til udgangen af december 2021 lå noteringen fast på 8,40 kr./kg, men ved årsskiftet 2021/2022 faldt den til 7,90 kr.kg. Det var den laveste notering siden 2008. I uge 12 er noteringen nu steget til 9,30 kr./kg.

Også smågriseprisen, der i efteråret 2020 kom ned på en daværende bundrekord på 35 euro/stk., steg i juni 2021 til 51,76 euro/stk., men var i uge 42 i 2021 nede på 29,0 euro/stk., hvilket er en historisk lav pris. Den er i uge 9 i 2022 steget til 40,2 euro/stk.

Årsagen til den dårlige markedssituation er især forringet eksport til Kina og lave priser på det kinesiske marked, der aftager ca. 49 pct. af EU's eksport. Dertil kommer behersket efterspørgsel på EU's indre marked.

En betydelig udfordring er ligeledes, at svinesygdommen afrikansk svinepest i september 2020 bredte sig fra Polen, hvor sygdommen er vidt udbredt, til Tyskland, hvor der indtil nu frem til marts 2022 er fundet knap 3.500 tilfælde blandt vildsvin i de sydøstlige dele af delstaten Brandenburg og østlige dele af delstaten Sachsen og senest også i delstaten Mecklenburg-Vorpommern. Det har medført, at en række vigtige eksportlande, herunder Kina, har lukket for import af svinekød fra Tyskland, der udgør 24 pct. af EU's samlede eksport af svinekød. Trods vanskelighederne blev EU's eksport af svinekød i 2020 rekordstor med 5,4 mio. tons. Denne udvikling fortsatte i starten af 2021. Men i anden halvdel er der indtruffet et fald i eksporten (ikke omfattende UK), så for hele 2021 var der et fald på 2,7 pct. i forhold til 2020 på grund af fald i eksporten til Kina. EU's eksport af svinekød til UK, i perioden januar til september 2021, faldt 6 pct. i forhold til 2020. På det seneste har fund af afrikansk svinepest i Norditalien øget presset på sektoren. Italiens eksport af forarbejdede produkter, som parmaskinke, går især til resten af EU, UK og USA, der anerkender regionalisering. Det skal bemærkes, at ved maj-juni tællingen i 2021 er der et fald i EU i antallet af drægtige søer på 2,0 pct. i forhold til maj-juni 2020, hvilket kan give håb om faldende produktion og dermed mindre udbud.

Kommissionen har endvidere foreslået støtte til privat oplagring af svinekød.

Markedssituationen for oksekød

I 2021 faldt produktionen af oksekød og kalvekød 0,6 pct. i perioden januar-september 2021 i forhold til samme periode af 2020. I begyndelsen af 2020 var prisen for de bedste kategorier (ungtyre, stude og kalve) let faldende, men efter covid-19 pandemiens start i marts 2020 faldt prisen. Siden maj 2020 og frem til uge 1 i 2021 har prisniveauet udviklet sig stabilt og er i uge 9 af 2022 steget til en pris på 464,7 euro/100 kg, hvilket er 26 pct. højere end samme tid året før.

Prisniveauet er nu betydeligt over gennemsnittet for de seneste tre år. EU's eksport steg 0,2 pct. i kalenderåret 2021 i forhold til 2020. EU's import steg 26 pct. i kalenderåret 2021 i forhold til 2020. Stigningen i importen til EU hænger sammen med en stor stigning i import af oksetalg fra Uruguay. Tallene er eksklusiv Storbritannien.

Markedssituationen for fjerkrækød

Fjerkræsektoren oplevede også et prisfald efter starten på covid-19 pandemien. Prisen rettede sig og lå i oktober 2020 på 181,67 euro/100 kg, hvilket var 2,1 pct. lavere end samme tid året før. Primo juni 2021 lå prisen på 204,03 euro/100 kg. I uge 9 af 2022 er prisen steget til 226,58 euro/100 kg. Det er 18,1 pct. over prisen samme tid sidste år og betydeligt over gennemsnittet for 2016-21.

EU er fortsat nettoeksportør af fjerkrækød målt både i mængde og værdi. Udbrud af fugleinfluenza flere steder i EU herunder i Danmark påvirker eksporten negativt, idet en række vigtige eksportmarkeder ikke anerkender regionalisering, men lukker helt for eksport fra et EU-land ramt af sygdommen.

Markedssituationen for frugt og grøntsager

Sektoren har vist god modstandsdygtighed under og efter covid-19 og viser nu positive tendenser for handel på det indre marked, genopretning af handel med tredjelande og stigende producentpriser. Udfordringen nu er høje energipriser, som normalt udgør ca. 20 pct. af producenternes omkostninger, hvilket særligt er en udfordring for vinterafgrøder i drivhus, eksempelvis tomater. Det kan medføre at nogle producenter må skære ned for produktionen. Der er desuden fokus på Belarus' importforbud af varer fra EU, som i særdeleshed forventes at forværre en allerede presset polsk æblesektor, men derudover ikke forventes at have større konsekvenser for markedet generelt. Nye importkontroller på varer fra EU til UK forsinker handlen med frisk frugt og grønt og kan potentielt resultere i yderligere tab af markedsandele til andre tredjelande. Handel med tredjelande og på det indre marked er generelt stabil, med en let stigende tendens.

Markedssituationen for korn og proteinafgrøder

Der er generelt gode forhold for vintersæden, som overordnet set ikke er ramt af store tab til frost og tørke, sidstnævnte udbredt i Syd- og Sydvesteuropa, og forventningerne til 2022/23 høst ligger +4 pct. over sidste år. Globale priser på de vigtigste kornafgrøder (hvede, majs og byg) ligger i start marts 2022 hhv. +28, +27 og +24 pct. over niveau ved årsskiftet, men er meget volatile som følge af den russiske invasion af Ukraine. Ukraine har ellers haft gode forhold og forventningerne til produktionen i 2022 ligger for de fleste afgrøder +30 til +40 pct. over sidste års niveau, men der kan i forhold til majs opstå udfordringer med såningen, som typisk forgår i maj/juni. Kommissionen forventede i februar 2022, at Ukraine i 2022 vil udgøre 4,2 pct. af den globale produktion af hvede, 3,3 pct. af den globale produktion af majs og 7 pct. af den globale produktion af byg. Ukraine er desuden storeksporthør af foder til EU med 44 pct. af EU's import af majs, hvorfor særligt sektorerne for fjerkræ og svin kan blive ramt af den manglende ukrainske eksport. Derudover kan det nævnes, at Tyrkiet og visse nordafrikanske og mellemøstlige lande får en stor andel af deres korn fra Ukraine. Faldende produktion og eksport fra Ukraine og Rusland må derfor forventes at få økonomiske og humanitære konsekvenser i EU og det europæiske nærrområde.

Markedet for oliefrø rammes også. Ukraine forventedes inden russisk invasion at producere 17,5 mio. tons solsikkefrø i 2021/2022, svarende til 30,7 pct. af den globale produktion. En stor andel af denne produktion presses til olie, og EU modtager 89 pct. af sin importerede solsikkeolie og 36 pct. af sin importerede solsikkemel, der bruges til foder, fra Ukraine.

Markedet for handelsgødning har siden september 2021 set voldsomme stigninger på ca. 100 pct., som må forventes at stige yderligere som følge af den russiske invasion af Ukraine og EU's handelssanktioner over for Rusland og Hviderusland. I henhold til opgørelse fra det Internationale Energiagentur (IEA) blev ca. 45 pct. af den europæiske naturgas, som er den foretrukne energikilde til fremstilling af handelsgødning, importeret fra Rusland i 2021. Energiinputtet udgør 85 til 90 pct. af omkostningerne ved fremstilling af kunstgødning og er en indikator for prisen på gødning. Det estimeres, at produktionen i EU som følge af høje energipriser er faldet med ca. 40 pct., og at danske landmænd skal købe ca. 15 pct. af forbruget af gødning i 2022 til den aktuelle høje pris. Lavere forbrug af gødning forventes dog at have beskedne effekt på produktionen, som i større grad påvirkes af andre faktorer som frost og tørke.

Markedssituationen for sukker

Globale sukkerpriser falder i 1. kvartal 2022 en smule, som det er normalt i begyndelsen af året. Der er gode forventninger til produktionen i Brasilien i forbindelse med opstart af ny sæson, og produktionen i Thailand og Indien stiger. Indien har dog midlertidigt stoppet for eksport af sukker, mens de venter på bedre priser. Det er her værd at bemærke, at prisniveauet trods mindre fald ikke har været højere siden 2017. Også i EU er priserne stigende over referenceværdien til højeste prisniveau siden 2017. Importen af sukker til EU ligger -10 pct. under niveau fra sidste år, mens import fra EBA/EPA (Det Økonomiske Partnerskab/alt andet end våben initiativet) ligger -25 pct. under niveau fra sidste år.

Markedssituationen for vin

Markedssituationen for vin er fortsat ramt af nedlukninger i restaurationserhvervet på tværs af EU og af russisk importforbud. Der fornemmes, at Kommissionen på trods af dette er blevet strammere, hvad angår covid støtte til erhvervet, hvorfor det ikke forventes, at eksisterende støtteordninger vil fortsætte. Dette understøttes af, at produktionen i EU i 2021, sammenlignet med 2020, lå på -13 pct., og på -11 pct. i forhold til det femårige gennemsnit, hvilket markerer sig med stabile til let stigende priser i efteråret og vinteren 2021. Produktionsåret 2020/2021 satte rekord på eksport, med en stigning på +29 pct. volumen (19 pct. heraf til UK) og +28 pct. værdi (16 pct. heraf til UK), importen faldt i samme periode med -30 pct. volumen og -25 pct. værdi, groft svarende til den britiske andel.

Eksport generelt

Eksporten inden for landbrugsfødevarer generelt lå i perioden januar-oktober 2021 på +7 pct. sammenlignet med samme periode i 2020, mens importen til EU lå på +4 pct. og den samlede handelsværdi på +6 pct. Overskuddet på handelsbalancen til en værdi af 57,5 mia. euro er en fremgang på +14 pct. i forhold til samme periode i 2020.

Der er i 2021 afsat 183 mio. euro til salgsfremme, hvoraf næsten halvdelen går til at fremme økologi, bæredygtigt landbrug og landbrugs- og fødevarerektorens rolle i forbindelse med klima og miljø. 19 mio. euro er øremærket programmer, som skal øge forbruget af frisk frugt og grønt på det indre marked. Der forventes i 2022 at blive afsat 187 mio. euro, med næsten halvdelen til at fremme økologi, bæredygtigt landbrug og landbrugs- og fødevarerektorens rolle i forbindelse med klima og miljø. Der ses desuden øget fokus på EU's indre marked og i særdeleshed på økologi, mens budgettet til at fremme sunde kostvaner og forøget forbrug af frugt og grønt i EU forbliver uændret.

Indførelse af krisetiltag i lyset af den russiske invasion af Ukraine

Kommissionen har fremsat forslag om at fravige visse betingelser vedrørende den grønne støtte under direkte betalinger for støtteåret 2022, med henblik på at dyrke braklagte arealer i EU. Kommissionen har også fremsat forslag om anvendelse af krisereserven – en støtteordning med hjemmel i artikel 219 i den fælles markedsordning. I lyset af den nuværende krise er hensigten, at anvende disse redskaber til at sikre fødevarerforsyningsikkerhed og yde kompensation for stigende input-priser. Anvendelsen af krisereserven kræver, at Kommissionen fremlægger et forslag, som skal vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Høring

Sagen sendes i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug). Sagen har tidligere været i høring i §2-udvalget (landbrug), hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer forventer overordnet set yderligere stigninger i produktionsomkostninger for alle sektorer som følge af den aktuelle situation i Ukraine. Krigen har åbenlyse konsekvenser for eksporten til Rusland og Ukraine, men medfører også ændringer i fragtruter til øvrige eksportmarkeder. Og store udfordringer med at sikre forsyningsikkerheden.

De meget høje mælke- og mejeripriser skal ses i sammenhæng af de markant højere produktionsomkostninger hos både landmanden og mejerierne. Senest er noteringen i marts 2022 steget med 2 eurocent til en samlet pris på cirka 44 eurocent/kg. Som regel vil højere mælkepriser medføre stigninger i indvejsningen, men dette har ikke været tilfældet i anden halvdel af 2021 og starten af 2022 netop på grund af meget høje energi- og foderpriser. Forsyning af gødning er også en bekymring for produktionen i 2023. Den samlede indvejsning for 2021 var -0,3 procent lavere end 2020, og mælkeindvejsningen for januar 2022 ligger på niveau med 2021. I aktivering af kriseredskaber fra EU og eventuelle nationale tiltag vil mejerisektoren primært pege på tiltag, der sikrer forsyningen og produktionen hos landmanden.

For svinekød har situationen i Ukraine ligeledes skabt stor usikkerhed i markedet med stærkt stigende inputpriser (foder, energi, fragtrater m.v.) hvilket har forringet bytteforholdet markant. Selvom der på det seneste har været stigninger i den danske notering fra 7,90 til 9,30 kr./kg ligger noteringen stadigvæk langt fra et nulpunkt. Eksperter mener at nulpunktet med de aktuelle inputpriser ligger omkring 14 kr./kg. Fremadrettet i 2022 er der udsigt til slagtninger i EU, der vil ligge lavere end året før. Landbrug & Fødevarers fortsatte forventning er, at der vil ske en stigning i den hjemlige notering i løbet af foråret 2022. Ved EU's december-tælling 2021 blev der registreret en samlet nedgang i EU's svinebestand på 3 pct., mens avlsbestanden i form af drægtige søer faldt med mere end 4 pct. Resultaterne af de enkelte medlemsstaters svinetællinger tages med en række forbehold. Bortset fra Spanien falder svinebestanden dog i alle de store svineproducerende lande i EU. Og siden december-tællingen er avlsbestanden formentlig yderligere reduceret i EU. Hertil kommer, at slagtevægten falder som konsekvens af de høje foderpriser. Dette vil yderligere bidrage til en nedgang i EU-produktionen af grisekød i år. En nedgang på mere end 5 pct. i EU-produktionen af grisekød i 2022 virker således ganske realistisk. Dette vil mængdemæssigt mere end opveje for den tabte EU-eksport til Kina. Ud over lavere EU-slagtninger og sæsonmæssig bedre efterspørgsel kan der også her håbes på støtte fra en bedre efterspørgsel fra Kina. Det er derfor Landbrug & Fødevarers klare vurdering, at etablering af støtte til privat oplagring snarligt vil gavne markedet i den nuværende situation samtidig med, at Landbrug & Fødevarer forventer, at markedet vil bedres så meget, at udlagringen af varerne næppe får den store negative effekt. Derudover er det håbet, at man vil se ophævelse af Corona restriktioner i løbet af foråret og sommeren i Europa.

For oksekød blev der i 2021 i Danmark slagtet 6.000 kreaturer flere end 2020. Samtidigt er den gennemsnitlige afregningspris steget 5-6 kr. pr. kg. slagtevægt. Prisniveauet er generelt stigende i europæiske oksekødsektor, men den danske afregningspris er fortsat lavere end i øvrige EU-lande. Set i lyset af de stigende produktionsomkostninger vil den reelle gevinst til landmanden være begrænset.

For fjerkrækød dækker stigende priser langt fra den stigende tendens til højere produktionsomkostninger til foder, energi og lønninger, der udgør 80-90 pct. af de samlede produktionsomkostninger. Disse omkostningskomponenter forventes at stige 20-30 pct. over de kommende måneder mens metal og plastikmateriale til pakninger af kyllingeprodukter ligeledes udsættes for prisstigninger på op til 40 pct. Dertil kommer, at svækket eksport til tredjelande fra EU grundet restriktioner på grund af fugleinfluenza medfører større afsætning på det indre marked og dermed større mængder med deraf følgende fald i priserne. Dette lægger således pres på indtjeningen i eksportvirksomhederne, der har afsat større mængder på det indre marked til lavere priser. Desuden opleves større grad af protektionisme, hvor både covid19 og udbrud af fugleinfluenza bruges på en række destinationer til at lukke for eksport fra Danmark og EU generelt med det formål at øge den nationale selvforsyningsgrad.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På det ekstraordinære uformelle videomøde for EU's landbrugsministre den 2. marts 2022 om markeds-situationen for landbrugsvarer som følge af Ruslands invasion af Ukraine opsummerede det franske formandskab, at Kommissionen bør vurdere yderligere tiltag i forhold til markedsovervågning, anvendelse af markedsinstrumenter og muligheder for at øge den europæiske produktion af fødevarer og foder. Som eksempel blev nævnt produktion af proteinafgrøder på braklagte arealer.

På det uformelle topmøde mellem stats- og regeringscheferne den 10.-11. marts 2022 blev Versailleserklæring vedtaget. Den omtaler blandt andet behovet for at mindske EU's afhængighed af centrale importerede landbrugsprodukter samt rå- og hjælpestoffer til landbruget, navnlig ved at øge EU's produktion af plantebaserede proteiner. Stats- og regeringscheferne opfordrede endvidere Kommissionen til at fremlægge tiltag til at håndtere de stigende fødevarerpriser så hurtigt som muligt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked. Regeringen lægger vægt på, at Kommissionen overvåger markedssituationen for landbrugsvarer som følge af Ruslands invasion af Ukraine.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21. marts 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2022.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

4. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Sikring af fødevarerforsyningssikkerhed og styrkelse af fødevarerforsyningens modstandsdygtighed KOM (2022) 133

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har den 23. marts 2022 fremlagt en meddelelse om sikring af fødevarerforsyningssikkerhed og styrkelse af fødevarerforsyningens modstandsdygtighed. Kommissionen ønsker med meddelelsen at sætte fokus på, hvordan fødevarerforsyningerne kan sikres i fremtiden, hvilket er blevet endnu mere aktuelt i lyset af den russiske invasion af Ukraine. Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 23. marts 2022 fremlagt en meddelelse om sikring af fødevarerforsyningssikkerhed og styrkelse af fødevarerforsyningens modstandsdygtighed. Meddelelsen er ikke modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine kan medføre en række afledte konsekvenser, herunder for landbrugs- og fødevarerområdet. Det skyldes, at en længerevarende konflikt kan skabe usikkerhed om de globale forsyninger af centrale fødevarer og foder. Årsagen til dette er, at Ukraine er en stor producent af korn. Kommissionen forventede i februar 2022, at Ukraine i 2022 vil udgøre 4,2 pct. af verdenshandlen med hvede, 3,3 pct. af verdenshandlen med majs og 7 pct. af verdenshandlen med byg.

Ukraines mulighed for at så forårsafgrøder og høste både forårs- og vinterafgrøder i 2022 er usikker, og krigens påvirkning vil sandsynligvis strække sig over flere år på grund af krigsskader på infrastruktur og logistiske faciliteter. I meddelelsen nævnes det, at FN estimerer, at op mod 18 mio. mennesker vil blive direkte berørt af fødevaremangel i Ukraine, herunder op til 6,7 mio. nyligt internt fordrevne, hvilket fordrer akut fødevarehjælp til Ukraine.

Kommissionen skønner, at den globale hvedeproduktion er i fare både på grund af forsyningschokket, der stammer fra Ukraines og Ruslands andel af hvedemarkederne, og fra prisstigninger i inputomkostninger, især i naturgas og kvælstofgødning. Op til 25 mio. tons hvede skønnes at skulle erstattes for at opfylde det globale fødevarerbehov i den nuværende og næste dyrkningssæson.

Ukraine er særlig vigtig for fødevarerforsynings sikkerheden i Nordafrika og Mellemøsten, da lande i disse områder importerer store mængder af korn til human konsum fra Ukraine. Østafrikanske lande importerer 72 pct. af deres korn fra Rusland og 18 pct. fra Ukraine. Lande, der er afhængige af import af kunstgødning og hvedeimport, vil stå over for stigende omkostninger, som kan true den lokale fødevarerproduktion på mellemlang sigt. Ukraine er desuden storeksportør af foder til EU med 44 pct. af EU's import af majs, hvorfor særligt sektorerne for fjerkræ og svin kan blive ramt af ukrainsk eksportstop – og eventuelt lavere forventede produktion i 2022.

Hertil kommer, at Rusland er storproducent og eksportør af fødevarer og foderstoffer til det globale marked, men har indført forbud mod eksport af hvede og andre kornprodukter. Der kan allerede på nuværende tidspunkt aflæses stærkt stigende priser på bl.a. korn på de globale markeder, som følge af den usikkerhed den russiske invasion har medført for de globale forsyninger af fødevarer og foderstoffer.

Der er i det sydlige Europa bekymring for tilgængeligheden af foderkorn. Nogle medlemsstater har derfor rejst ønske om mulighed for import af korn, især majs samt protein, med lempelser fra regler om kvalitet af importeret korn, ligesom nogle medlemsstater har anmodet om muligheder for at anvende braklagte arealer til dyrkning af foderafgrøder.

Der har dog også inden invasionen af Ukraine været bekymringer over fødevarerforsynings sikkerheden i EU, bl.a. på grund af covid-19-pandemien samt afhængigheden af produkter fra tredjelande. Det vedrører især EU's afhængighed af import af vegetabilsk protein til foderbrug, men også import af solsikkeolie, solsikkelecitin og hørfrø til brug i fødevarerproduktion.

Kommissionen fremhæver, at EU stort set er selvforsynende med mange landbrugsprodukter og en nettoeksportør af hvede. EU er dog en betydelig nettoimportør af foderprotein og solsikkeolie. Kommissionen understreger, at enhver uberettiget begrænsning af det indre marked kan have utilsigtede konsekvenser, som kan true fødevarerforsyningen i EU.

Kommissionen fremhæver indvirkningerne på de mest sårbare befolkningsgrupper, herunder flygtninge fra Ukraine samt husholdninger med lave indkomster, der allerede er ramt af de høje energipriser og stadig lider af det socioøkonomiske chok forårsaget af COVID-pandemien.

Kommissionen henviser til Versailles-erklæring fra det uformelle topmøde mellem stats- og regeringscheferne den 10.-11. marts 2022, hvor Kommissionen opfordres til hurtigst muligt at træffe foranstaltninger for at fremlægge muligheder for at håndtere de stigende fødevarepriser og spørgsmålet om global fødevareforsyningsikkerhed.

Kommissionen foreslår i den sammenhæng at medlemsstaterne yder fødevarehjælp, humanitær bistand og støtte til dets landbrugssektor (f.eks. frø og brændsel). At man integrerer gældslettelse, finansieringsstrategier for at opretholde et grønt opsving. Sikrer analyse af fødevarepriser og fødevareforsyning, herunder lagerniveauer på lande- og regionalt niveau, samt stiller lagre til rådighed for nødlidende lande. Øger den humanitære bistand til de regioner og befolkningsgrupper, der er hårdest ramt af usikker fødevarefødevareforsyning. Overvejer makroøkonomisk støtte til udviklingslande med fødevareunderskud til støtte for de grupper, der er mest berørt af prisstigninger. Arbejder for at undgå eksportrestriktioner og eksportforbud for at sikre frie forsyningskæder.

Kommissionens indsatser på den korte bane

Kommissionen foreslår ligeledes en støttepakke på 500 mio. euro, finansieret via anvendelse af krisereserve og egne indtægter, for at støtte de mest berørte landmænd i EU. For at imødegå mulige likviditetsudfordringer i efteråret 2022 vil Kommissionen også give medlemsstaterne mulighed for at udbetale den direkte støtte og landdistriktsstøtte fra den 16. oktober 2022. Man ønsker også undtagelsesvis og midlertidigt at give mulighed for at fravige visse grønne forpligtelser, herunder tillade produktion af afgrøder på brakjord i 2022. Man vil også åbne mulighed for, at medlemsstaterne kan yde midlertidig statsstøtte til virksomheder, herunder landmænd og fiskere, i form af likviditetsstøtte og støtte til øgede energipriser, herunder driftsstøtte, til landbrugere, samt støtte til energiintensive virksomheder (såsom gødningsproducenter). Dertil kommer at anvende en vis fleksibilitet i forhold til eksisterende importkrav på dyrefoder, det kan for eksempel være at se på øget restindhold af pesticider i ingredienser til foder. Kommissionen foreslår også at yde støtte til privat oplagring af svinekød i lyset af de specifikke vanskeligheder for denne sektor.

Kommissionen tilskynder til mere effektiv brug af bæredygtige alternativer, der bidrager til jord til bordstrategiens mål om at reducere tabet af næringsstoffer med 50 pct. inden 2030. Økologisk landbrug fremhæves som eksempel på dyrkningspraksis som ikke påvirkes af kunstgødningsprisstigninger. Kommissionen understreger samtidig, at gødningsindustrien i EU skal have adgang til den nødvendige import, herunder gas til produktion af gødning inden for EU.

Kommissionens indsatser på mellemlang sigt:

Kommissionen finder, at den nuværende krise bekræfter nødvendigheden af en grundlæggende omlægning af EU's landbrug og EU's fødevarer systemer hen imod mere bæredygtig produktion i overensstemmelse med målene i den grønne pagt og den nye fælles landbrugspolitik fra 2023.

Samtidig med at øge udbyttet skal man reducere brug af næringsstoffer, pesticider og overgå til mere økologisk landbrug, som er mindre afhængig af handelsgødning. Reduktion af madspild og ændringer i forbrugeradfærd nævnes også som en del af løsningen på mellemlangsigt. Kommissionen vil foreslå nye regler for at lette markedsføringen af plantebeskyttelsesmidler, der indeholder biologisk aktive stoffer, og se på regelsættet for nye genomiske teknikker, som har potentiale til at skabe plantesoarter, der er mindre modtagelige over for skiftende temperaturer og klimatiske trusler, mere modstandsdygtige over for planteskadedyr og mere effektive i brugen af gødning.

Kommissionen finder, at de strategiske planer som implementerer den fælles landbrugspolitik for perioden 2023-27 vil være afgørende for at støtte overgangen til bæredygtige landbrugspraksisser og modstandsdygtige produktionssystemer, især en mere resultatorienteret politisk ramme og et mere effektivt sæt af politiske instrumenter og mekanismer.

Implementeringen af bioøkonomistrategien ses som redskab til at øge anvendelse af biomasse, genindvinde værdifulde næringsstoffer, herunder fosfater og næringsstoffer fra husdyrgødning, og øge produktionen af biobaserede alternativer, herunder ved at bruge biprodukter, rest- og affaldsstrømme, samtidig med at vand- og luftkvaliteten samt jordkvalitet og frugtbarhed beskyttes. Kommissionen overvejer at give mulighed for bredere muligheder for brug af genvundne næringsstoffer fra husdyrgødning. Også bæredygtig forvaltning af fiskebestandene kombineret med mere energieffektive fiskefartøjer vil bidrage til en reduktion i brugen af fossile brændstoffer til produktion af fisk og skaldyr. Man skal undgå brugen af fødevarer- og foderafgrøder som råmateriale til biobrændstof.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at øge investeringerne i biogas fra bæredygtige biomassekilder. Reduktion af afhængigheden af foderimport er en del af den større omstilling af EU's fødevarer-system, herunder et skift i retning af mere plantebaseret kost og sikring af et mere modstandsdygtigt og autonomt fødevarer-system.

Medlemsstaterne opfordres til at tilpasse deres strategiske planer for den fælles landbrugspolitik til at prioritere investeringer, der reducerer afhængigheden af gas og brændstof og input, såsom pesticider og gødning, såsom:

- Investeringer i bæredygtig biogasproduktion, hvilket reducerer afhængigheden af russisk gas.
- Investeringer i præcisionslandbrug, der reducerer afhængigheden af syntetisk og mineralsk gødning samt kemiske pesticider.
- Støtte til reduktion af drivhusgasemissioner.
- Støtte til mindskelse af afhængigheden af kemiske input.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Lov om fødevarer, LBK nr. 8 af 6. januar 2022; § 59. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan under større katastrofer, herunder krise eller krig, fastsætte de regler og træffe de bestemmelser, herunder afgørelser, der er nødvendige for at sikre den mest fordelagtige anvendelse af fødevarer, undgå forurening m.v. og sikre befolkningens forsyning med fødevarer. Ministeren kan herunder fastsætte regler eller træffe bestemmelser, herunder afgørelser, om fravigelse af de i loven fastsatte regler.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), §5-udvalget (fiskeri) og Det Rådgivende Fødevarerudvalg EU-underudvalg, hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer støtter initiativer på EU-niveau, der kan sikre fødevareforsyningskæder samt fødevareproduktion og –afsætning i krisetider. På samme måde som Landbrug & Fødevarer støtter EU's eksisterende beredskabsplan. Landbrug & Fødevarer er enige med Kommissionen i, at der må forventes betydelige, negative sektorrelaterede konsekvenser af invasionen af Ukraine. Derfor mener Landbrug & Fødevarer, at der bør iværksættes tiltag, der sikrer det indre markeds funktionsduelighed. Enkelte medlemsstater skal ikke have mulighed for at begrænse egen eksport eller vedtage nationale særregler. Landbrug & Fødevarer finder, at tiltagene bør tage hensyn til allerede eksisterende instrumenter, der indeholder muligheder for krisestyring i forhold til fødevareforsyningen, herunder den fælles landbrugspolitik.

WWF Verdensnaturfonden (WWF) finder, at de alvorlige forstyrrelser i EU's fødevaresystem kræver hasteforanstaltninger for at imødegå kortsigtede fødevaresikkerheds- og tilgængelighedsproblemer, især for sårbare samfund, både i og uden for Europa. WWF finder dog, at der ikke bør bruges unødigt som begrundelse for at svække bestemmelser i den fælles landbrugspolitik, fælles fiskeripolitik eller miljølovgivningen. WWF opfordrer Danmark til at bruge denne mulighed for at understrege vigtigheden af at bruge EU-politikker og finansiel støtte (såsom landbrugsstøtte og EHFAF) til at støtte en overgang til mere bæredygtige fødevareforsyninger. WWF mener, at der bør kigges på, hvordan EU kan være bedre forberedt og mere modstandsdygtigt i fremtiden.

Danmarks Fiskeriforening, PO (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producent Organisation (DPPO) påpeger de stigende energipriser for fiskerisektoren. Organisationerne gør opmærksomme på, at det vil få store konsekvenser for fiskerierhvervet og forsyningen af fødevarer til det europæiske marked. Særligt opleves der store prisstigninger på brændstof, der allerede har haft negative konsekvenser for fiskerflåden og også vil få det på længere sigt. Det har betydet at flere fartøjer ligger i havn uden mulighed for at fiske uden et betragteligt underskud. Organisationerne finder, at det underminerer markedsudbuddet, selvom efterspørgslen efter fisk er den samme som før den russiske invasion af Ukraine. DFPO og DPPO håber, at den nuværende situationen får offentlige myndigheder og erhverv til at sætte sig sammen i Danmark for at drøfte, hvordan man i fremtiden kan undgå en lignende situation.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater forventes at udtrykke opbakning til større fokus på fødevareforsyningsikkerhed i EU.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter et øget fokus på fødevareforsyningsikkerhed i EU og globalt. Regeringen finder, at det skal sikres, at det indre marked respekteres. Regeringen finder, at der skal øget fokus på stabile og bæredygtige fødevareforsyningskæder både i EU og globalt. Regeringen er åben overfor at drøfte tiltag, der kan forbedre fødevareforsyningen, idet man ønsker at undgå at svække beskyttelsesniveauet i forhold til fødevaresikkerhed og miljø.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.